

Eläinpoliittinen kysely 2013

Animalia ja SEY selvittivät puolueiden kannat keskeisiin eläinkysymyksiin vuonna 2013.

1. Miten puolueenne toimii eläinsuojelun edistämiseksi? Mitä poliittisia toimenpiteitä eläinsuojelun edistämiseksi puolueenne on kuluvalle hallituskaudella tehnyt?

SDP: Suurin osa eläinsuojeluun liittyvistä poliittisista toimenpiteistä tapahtuu maa- ja metsätalousministeriön toimialalla, joten vaikuttaminen tapahtuu tällä hallituskaudella lähinnä hallitusohjelman kirjausten kautta. Hallitusohjelmassa nostetaan esiin eettisen tuotannon edistäminen:

Eettisen elintarviketuotannon keskeinen tekijä on tuotantoeläinten hyvinvointi. Eläinvalvontaa ja sen rahoitusta vahvistetaan ja sitä suunnataan riskiperusteisesti. Maa- ja metsätalousministeriöön on hallitusohjelman mukaisesti perustettu eläinsuojeluasiamiehen virka. Eläinlääkärien saatavuutta on parannettu kannustamalla kuntia valvontaeläinlääkärivirkojen perustamiseen. Tällä onkin saatu lisää voimavaroja ja ammattitaitoa erityisesti eläinsuojeluvalvontaan. Eläintautilain uudistuksella tehostetaan tautien seurantaa ja torjuntaa. Eläntilallisten työhyvinvointiin ja työssäjaksamiseen kiinnitetään huomiota. Lisäksi hallitusohjelmassa on mukana luomutuotannon edistäminen, jolla on joitakin eläinten hyvinvointiin myönteisesti vaikuttavia piirteitä, lähinnä tilavaatimusten ja ulkoilua koskevien vaatimusten osalta.

Vihreät: Eläinsuojelu on vihreille yksi politiikan keskeisimmistä alueista ja olemme toimineet monella rintamalla aktiivisesti eläinsuojelun parantamiseksi Suomessa. Viime hallituskaudella saimme ajettua läpi törkeän eläinsuojelurikoksen rikoslakiin.

Nykyisen hallituksen ohjelmaneuvotteluissa toimimme aktiivisesti sen puolesta, että hallitusohjelmaan tuli laajat kirjaukset luomualan ja lähiruoan kehittämisohjelmasta sekä eettisen eläintuotannon kehittämisestä. Näitä kirjauksia on toteutettu hallituksessa:

– Vuonna 2012 annettiin uusi asetus sikojen suojelusta, mikä parantaa tuotantosikojen elinolosuhteita.

– Eläinsuojeluasiamies aloitti työnsä 12.8.2013.

– Lisäksi tarkoituksena on tehdä tällä vaalikaudella eläintensuojelulain kokonaisuudistus, selvittää luopumistukijärjestelmää turkistarhaajille, edistää eläinkokeille vaihtoehtoisten menetelmien kehittämistä, vahvistaa eläinvalvontaa ja sen rahoitusta sekä puuttua tehokkaasti salametsästykseen.

Vihreiden tavoitteena on, että hallitusohjelman kirjauksia viedään aktiivisesti eteenpäin ja erityisesti, että uudesta eläinsuojelulaista tulee nykyistä tiukempi.

Hallitusohjelman toteuttamisen lisäksi vihreät ovat toimineet eduskunnassa mm. seuraavasti:

– Kansanedustaja Satu Haapanen teki 22.05.2012 kirjallisen kysymyksen eläinvalvonnan resursseista.

– Koko eduskuntaryhmä äänesti turkistarhauksen kieltä esittäneen kansalaisaloitteen puolesta.

Vihreät kunnanvaltuutetut eri puolilla Suomea ovat tehneet valtuustoaloitteita kasvisruoan lisäämiseksi kuntien ruokaloissa. Muun muassa Helsingissä on siirrytty kouluissa yhteen viikoittaiseen kasvisruokapäivään vihreiden aloitteesta.

Kokoomus: Tällä hallituskaudella on tehty monia parannuksia eläinsuojelun edistämiseksi. Kokoomuslaisen maa- ja metsätalousministerin johdolla on mm. ryhdytty uudistamaan eläinsuojelulakia, on perustettu eläinsuojeluasiamiehen tehtävä sekä laitettu alulle tai viety loppuun erilaisia asetustason uudistuksia eläintenpitoon liittyen esimerkkinä sikojen hyvinvointiasetus ja koe-eläinten valvotumpi tutkimustoiminta.

Keskusta: 1. Olemme vaatineet elintarvikkeiden pakollisia alkuperämerkintöjä ja tietoa tuotantotavoista, jolloin kuluttaja voi vaikuttaa ostopäätöksillään siihen, millä tavoin elintarvikkeita tuotetaan. Olemme halunneet edistää myös ruuan tuottajien oikeutta tietoon hänen käyttämiensä rehujen yms. alkuperästä. Mikäli tuottaja ei tiedä käyttämänsä tuotteen alkuperää, hän voi tietämättään ostaa esimerkiksi torjunta-aine parakvatilla tuotettua soijaa. Parakvatti on voi kertyä maahan, josta se kulkeutuessaan voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesistöihin. Aine on myrkyllistä vesieläimille jo hyvin pieninä pitoisuuksina. Parakvatti voi jo pieninäkin annoksina aiheuttaa vakavia terveyshaittoja ja jopa kuoleman sekä ihmisille että eläimille. Aine on Suomessa poistettu käytöstä, mutta muualla sitä käytetään hyvin yleisesti.

2. Keskustan Sirkka-Liisa Anttila oli maa- ja metsätalousministerinä edelläkävijä luodessaan suomalaista tiloille asti menevää ruuan jäljitettävyyttä. Näin kuluttaja voi omilla valinnoillaan vaikuttaa suoraan tuotantoeläinten hyvinvointiin.

3. Yksittäiset Keskustan kansanedustajat ovat ottaneet kantaa esimerkiksi Belgian sininen - nautarodun tuonnin ja jalostamisen estämiseksi Suomessa, pentutehtailun lopettamiseksi sekä jalostuksen eettisten pelisääntöjen luomiseksi.

Vasemmistoliitto: Vasemmistoliiton poliittiseen tavoiteohjelmaan on kirjattu seuraavaa:

– Saimaannorpan pelastamiseksi on kiellettävä verkkokalastus Saimaalla huhtikuusta kesäkuun loppuun.

– Eläinsuojeluvalvontaa on lisättävä. Eläinsuojelurikoksien rangaistuksia on kovennettava.

– Turkistarhaajille on luotava luopumisjärjestelmä, jolloin turkistarhauksesta voidaan luopua siirtymäajan jälkeen. Tarhojen sukupolvenvaihdoista on luovuttava tukemalla siirtymistä toiseen elinkeinoon.

– Petoeläinten suojelemiseen on panostettava ja salametsästys saatava loppumaan valvontaa ja lainsäädäntöä tiukentamalla.

– Tuotantoeläimille on taattava mahdollisimman lajityypillinen elämä ja kivuton kuolema. Pitkän matkan teuraskuljetukset tulee kieltää.

– Tehotuotannosta pitää luopua edistämällä ja tukemalla paikallista ruuan alkutuotantoa ja jalostusta.

Puolueemme on eduskuntatyössä huomionnut eläinsuojelun edistämiseen liittyvät kysymykset ja vienyt niitä aktiivisesti eteenpäin valiokunnissa.

RKP: Paljon on tehty hallitusohjelman mukaisesti. Eläinsuojeluasiamies on nimitetty, eläintautilaki uudistetaan, eläinvalvontaan panostetaan, lainsäädäntö eläinkokeiluista on uudistettu, eläinsuojelulainsäädännön kokonaisuudistus on työn alla.

KD: Eläinsuojelun edistäminen on tärkeää kristillisdemokraateille. Tuotantoeläinten elinolosuhteet tulee olla hyvällä tasolla ja väärinkäytöksiin tulee puuttua valvonnan kautta. Olemme pyrkineet tuomaan esille esimerkiksi viljelijäperheiden työssä jaksamisen, jolla on suuri vaikutus myös tuotantoeläinten hyvinvointiin. Pidämme tärkeänä, että lainsäädännöllä varmistetaan riittävät ja kohtuuhintaiset lomitus- ja eläinlääkintäpalvelut. Olemme myös tuoneet esille mahdollisuuden ylläpitää pienempiä tuotantoyksiköitä. Siirtymistä liian suuriin yksiköihin on mielestämme harkittava viisaasti, ettei uupumus uhkaa yrittäjää eivätkä taloudelliset riskit kasva kohtuuttomiksi. Liian suurissa yksiköissä eläinten hyvinvointi voi kärsiä.

PS: Eläinsuojeluvalvontaan pitäisi panostaa enemmän. Olemme ehdottaneet myös lisää varoja epäkohtien korjaamiseksi eläinsuojelussa.

2. Mitä puolueenne pitää suurimpina epäkohtina eläinsuojelussa Suomessa?

SDP: Eläinsuojelurikosten ja rikkomusten ennaltaehkäisy ja eläinlääkinnän saatavuuden turvaaminen edellyttää lisävoimavaroja.

Vihreät: Pahin ongelma on tuotantoeläinten elinolot, erityisesti turkistarhaus. Elinoloja on parannettava ja eläinten käyttöä on vähennettävä mm. kasvisruokaa lisäämällä.

Kokoomus: Kokonaisuuden kannalta yksi suurimmista epäkohdista on ihmisten omaan elämään liittyvien ongelmien (kuten päihteet, sairaudet ja uupuminen) heijastuminen eläinten hoitoon laiminlyönteinä.

Keskusta: Yleisesti ottaen kaikki eläinten huono ja epäasiallinen kohtelu on väärin ja siihen on puututtava määrätietoisesti. Muun muassa laitton lemmikkieläintuonti on karannut käsistä. Pentutehtailu ja epäasialliset olot esimerkiksi joissakin kenneleissä ovat saaneet liian vähän huomiota. Myös kotieläintuottajien taloudellisen tilanteen kurjistuminen voi vaikuttaa epäedullisesti eläinten hyvinvointiin.

Vasemmistoliitto: Vasemmistoliitto pitää yhtenä isona epäkohtana kaikkien tuotantoeläinten (l. turkistarhat, ruuantuotanto) huonoja oloja ja huonoa kohtelua. Lisäksi salametsästyksen valvonta on riittämätöntä ja lainsäädäntö asian suhteen liian löysä.

Eläinsuojelurikosten rangaistusjärjestelmää tulisi kehittää ja eläintenpitokieltoa tulisi vahtia tehokkaammin.

RKP: Ajoittain dialogin puute eri toimijoiden kesken ja siitä johtuvat tilanteet.

KD: Erilaiset olosuhteet eri puolella maata on yksi epäkohta. Tämä koskee valvontaa mutta myös esimerkiksi maatalousyrittäjien lomituspalveluita.

PS: Kotieläintuotannossa ilmenee räikeitä laiminlyöntejä joskus myös Suomessa. Niiden tapausten esiintuominen ja ennaltaehkäisy on ehdottoman tärkeää.

3. Onko puolueenne mielestä Suomen eläinsuojelulaki riittävällä tasolla? Miksi on tai jos ei ole, miten sitä tulisi muuttaa?

SDP: Eläinsuojelulain on uudistamisen yhteydessä eläinsuojelurikkomuksien seuraamuksia on tiukennettava. Vahingoittuneiden luonnonvaraisten ja löytöeläinten hoidosta on huolehdittava.

Vihreät: Ei ole. Eläinsuojelulainsäädäntöä on tiukennettava niin, että se vastaa nykyisiin eläinsuojelun haasteisiin ja tietämykseemme eläinten kyvyistä ja tarpeista. Lainsäädäntöä on muutettava siten, että eläinsuojeluasetukset ja muut säädökset (kuten metsästyslaki) täyttävät eläinsuojelulain vaatimukset, eivätkä ole sen kanssa ristiriidassa.

On varmistettava, että eläimillä on lainsäädännössä muusta omaisuudesta poikkeava erikoisasema, joka suojaa niitä tuntemiskykyisinä yksilöinä. Eläinsuojelurikoksia on pyrittävä ennalta ehkäisemään. Eläinten huostaanottoa on myös helpotettava tilanteissa, joissa eläinsuojelumääräyksiä on rikottu, vaikka eläinten hyvinvointi ei olisikaan vielä radikaalisti huonontunut.

Kokoomus: Ei ole, sillä laki on osin vanhentunut. Eläinsuojelulakia uudistetaan tällä hetkellä, ja kyseessä on laaja-alainen uudistushanke. On myös arvioitava eläinten tarkoituksenmukaista jalostusta ja perinnöllisten sairauksien ennaltaehkäisyä.

Keskusta: Pääsääntöisesti on. Jotkut määräykset saattavat olla jopa ylimitoitettuja, mikäli ne aiheuttavat paljon kustannuksia, mutta eivät oleellisesti paranna eläinten oloja. Esimerkiksi hevostallien korkeusmääräykset voivat lopettaa monen tallin toiminnan.

Toisaalta voitaisiin pohtia, pitäisikö lajityypillisen käyttäytymisen oikeutuksen vuoksi edistää säännöksiä myös lemmikkieläinten ulkoilutuksesta. Esimerkiksi isojen paimenkoirien pitäminen päivät pitkät ahtaissa sisätiloissa säällittää.

Vasemmistoliitto: Eläinsuojelulaki on ajastaan jäljessä. Eläinsuojelurikoksia koskevaa lainsäädäntöä tulisi tiukentaa, turkistarhaus tulisi kieltää ja tuotantoeläinten luonnollisten tarpeiden toteuttamisen mahdollisuuksia tulisi lisätä lainsäädännön kautta. Tilakokoja tulisi rajata, tällä voitaisiin ehkäistä tilanteita, joissa muutama henkilö on vastuussa useista sadoista eläinyksilöistä.

RKP: Lainsäädännön eri osa-alueet on uudistettava säännöllisin väliajoin, tärkeää on että eläinsuojelulainsäädännön käynnissä oleva kokonaisuudistus perustuu tieteellisiin faktoihin.

KD: Suomen eläinsuojelulaki on riittävällä tasolla. Tärkeintä on tällä hetkellä pyrkiä varmistamaan, että lakia noudatettaisiin kaikilla tasoilla ja koko maassa.

PS: Eläinsuojelulain tiukentaminen tulevaisuudessa on todennäköistä ja suotavaa, jos räikeitä eläinsuojelurikkeitä ilmenee lisää.

On ensiarvoisen tärkeää opettaa lapset pienestä pitäen kunnioittamaan myös eläinten hyvinvointia. Suomessa suhtaudutaan eläimiin melko hyvin. Islamilaisissa maissa ja keski- ja eteläeuroopassa esimerkiksi eläinkuljetukset ovat monesti epäinhimillisesti hoidettuja.

4. Onko puolueenne mielestä eläinsuojeluvalvonta hoidettu Suomessa riittävän hyvin? Jos ei, miten tilannetta pitäisi mielestänne parantaa?

SDP: Valvontaeläinlääkärien määrälliseen lisäämiseen on akuutti tarve.

Vihreät: Eläinsuojeluvalvonnassa on kehitettävää. Tarvitaan uusia toimintatapoja niin asiasta vastaavassa ministeriössä, lääneissä kuin kunnissakin. Eläinsuojelun kehittäminen ja valvonta on järjestettävä siten, että eläinsuojelusta vastaavilla viranomaisilla ei ole kaksoisroolia eläinten suojelun ja hyötykäytön edistämisessä. Juuri aloittaneen eläinsuojeluasiamiehen tulee osaltaan valvoa, että valvonta toimii.

Eläinsuojeluvalvontaa voidaan parantaa esimerkiksi palkkaamalla useamman kunnan kesken päätoimisia eläinsuojelueläinlääkäreitä. Tämän uudistuksen avulla voidaan poistaa kunnaneläinlääkäreiden kokema ristiriita asiakkaiden palvelemisen ja valvonnan väliltä. Säännöllinen eläinsuojeluvalvonta ja rutiininomaiset eläinsuojelutarkastukset on ulotettava koskemaan kaikkea eläinten kaupallista ja/tai laajamittaista kasvatusta ja käyttöä kattaen lemmikkieläimet, harraste-eläimet, kaikki tuotantoeläimet sekä eläinkuljetukset.

Eläinsuojeluviranomaisen tulee seurata eläimen kohtelussa ilmenneet laiminlyönnin seurauksena annettujen käskyjen tai määräysten noudattamista tiheillä uusintatarkastuksilla. Näin vältetään ajautuminen tilanteisiin, joissa joudutaan karjan tai muiden eläinten massalopetuksiin tai kohdataan suuret määrät hoidon puutteeseen kuolleita eläimiä. Eläinsuojeluvalvonnasta vastaavien henkilöiden oma eläintenpito tulee tarkastaa säännöllisesti.

Kokoomus: Eläinsuojeluvalvonnassa on varmasti aina kehitettävää. Yksi konkreettinen askel olisi, että kaikki valvontaeläinlääkärien virat saataisiin täytettyä.

Keskusta: Pääsääntöisesti valvonta toimii. Ennaltaehkäisevään työhön pitäisi yhä panostaa. Säännölliset asiantuntijakäynnit eläinten pitopaikoissa ja eläinten omistajille suunnattu neuvonta ja valistus ovatkin lisääntyneet. Terveystarkastuskäynnit ovat osana hyvinvointitukiehtoja.

Valvontaeläinlääkärien turvattuuteen tulee puuttua. Olisi hyvä, jos vapaaehtoiset voisivat olla tukena tarkastuksissa. Eläintenhoitajille, jotka ovat uupumuksen, taloudellisten syiden tai alkoholismin vuoksi kohdelleet eläimiä kaltoin pitää saada välittömästi kriisiapua.

Vasemmistoliitto: Eläinsuojeluvalvontaa tulisi lisätä ja vapaaehtoisista valvojista siirtyä työsuhteessa oleviin valvojiin. Tällöin työnantaja voisi olla esim. valtio tai kunta. Eläinsuojeluneuvojat voisivat jatkaa vapaaehtoisina. Vapaaehtoisen eläinsuojeluvalvonnan ongelma on valvojien auktoriteetin puute ja se, että he voivat ainoastaan neuvoa käyntikohteissa kohtaamiaan eläintenpitäjiä.

RKP: Viime hallituskaudella perustettiin uusia valtion piirissä olevia virkoja eläinlääkäreille nimenomaan eläinsuojelutehtäviin, kyseistä käytäntöä kehitetään yhä.

KD: Eläinsuojeluvalvontaa on pääsääntöisesti hoidettu hyvin mutta parantamisen varaa on kuitenkin. Esimerkiksi kuntien eläinsuojeluvalvonnasta vastaavia henkilöitä tulee olla tarpeeseen nähden riittävästi.

PS: Valvontaan pitäisi panostaa enemmän.

5. Onko puolueessanne erityistä ryhmää tai toimielintä, jolle eläinsuojeluasiat kuuluvat?

SDP: –

Vihreät: Tällä hetkellä puolueessa ei toimi erillistä eläinsuojeluryhmää. Vuonna 2008 puoluevaltuuskunta hyväksyi puolueen eläinpoliittisen linjapaperin. Sen jälkeen eläinpolitiikasta on linjattu poliittisessa ohjelmassa 2010, ympäristöohjelmassa 2011 ja periaateohjelmassa 2012.

Kokoomus: Eläinsuojeluasiat ovat lähellä niin Kokoomuksen maaseutuvaltuuskuntaa kuin ympäristöverkostoakin.

Keskusta: Kansanedustaja Anne Kalmari on eduskunnan eläinsuojeluverkoston jäsen.

Keskustalla ei ole erillistä eläinsuojeluasioita käsittelevää työryhmää. Olemme siirtymässä politiikan ja ohjelmien valmistelussa fyysisistä työryhmäkokouksista yhä enemmän netin kautta tapahtuvaan jäsenistömme verkostomaiseen toimintaan. Tämä toimintamuoto mahdollistaa aiempaa paremmin yksittäisten asiakokonaisuuksien, muun muassa eläinsuojelun, ottamisen keskusteluun esimerkiksi ympäristö- tai maaseutuverkostossamme.

Vasemmistoliitto: Vasemmistoliitolla on ympäristötyöryhmä, jonka alaisuuteen myös eläinpolitiikka kuuluu.

RKP: Ei puolueen nimeämää ryhmää vaan erityisosaamista löytyy yksilötasolla

KD: Puolueellamme ei ole erityisesti nimettyä henkilöä tai ryhmää, jonka vastuulla eläinsuojeluasiat ovat.

PS: Maa- ja metsätalousvaliokunnan edustajat käsittelevät näitä asioita. Meillä ei ole erillistä ryhmää asialle. Mutta eläinten hyvinvoinnista kiinnostuneita eläinystäviä löytyy.

6. Suomalainen kotieläintuotanto ei ole ongelmaton, ja kotieläintuotanto on myös yksi merkittävistä ilmastomuutosta edistävistä tekijöistä.

a) Mitä puolueenne pitää suomalaisen kotieläintuotannon keskeisimpinä ongelmina, ja miten puolueenne on ongelmia pyrkinyt ratkaisemaan?

SDP: Kotieläintuotannon eettisyys on varmistettava tutkimukseen perustuvilla eläinsuojelunormeilla ja niiden valvonnalla. Lisäksi kuluttajien mahdollisuuksista saada tietoja elintarvikkeiden tuotannossa käytetyistä menetelmistä on huolehdittava. Maataloustuet on sidottava entistä tiukemmin ympäristön tilasta huolehtimiseen. Maatalouspolitiikassa tulee tukea luomutuotannon ja eläinten hyvinvoinnin huomioon ottavien tuotantotapojen kehittymistä.

Tuemme kaikkia niitä toimia, jotka edistävät terveellisen ja vastuullisesti tuotetun sekä kohtuuhintaisen suomalaisen ruoan asemaa.

Vihreät: Suuri osa suomalaisesta kotieläintuotannosta on kestävä eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta. Vihreiden mielestä tuotantoeläinten hyvinvointivaatimuksia on kiristettävä tuntuvasti. On lisättävä tilaa, kiinteää alustaa ja mahdollisuus ulkoiluun. Eläinten kytkeminen tai pitäminen karsinassa paikallaan ympärivuorokautisesti on kiellettävä. Eläimillä on oltava mahdollisuus lajilleen ja iälleen tyypillisiin sosiaalisiin kontakteihin ja vuorokausirytmiiin. Kipua aiheuttavat toimenpiteet on sallittava vain eläinlääkärille kivunlievitystä käyttäen.

Vihreiden mielestä maaseudun investointitukia tulisi suunnata eläinten elinoloja parantaviin investointeihin.

Kokoomus: Lainsäädäntöpuolella on tarvittu päivityksiä ja uudistusta, ja näitä onkin nyt laitettu alulle tai viety loppuun kokoomuslaisen maa- ja metsätalousministerin johdolla. Yhtenä eläinten hyvinvointiin vaikuttava tekijä on myös tuottajien hyvinvointi ja tuotannon kannattavuus. Jos maanviljelijä kamppailee tuottavuuskriisin ja uupumuksen kanssa, myös eläinten hyvinvointi on vaarassa. Siksi on tärkeää mm. EU-maataloustukineuvotteluissa huolehtia siitä, että maataloustuotanto olisi kannattavaa Suomessa myös tulevaisuudessa.

Keskusta: Keskeisin ongelma on se, että eläinten hyvä hoito sekä eettinen ja ympäristöstä huolehtiva tuotantotapa ei näy tuottajan saamassa hinnassa. Jos viljelijä saa tuotteistaan työtään vastaavan kohtuullisen korvauksen, hänen on mahdollisuus parantaa entisestään eläinten oloja. Olemme vaatineet keskitetyn kaupan aseman purkamista ja markkinamekanismeihin vaikuttamista. Kansanedustaja Kalmarin johdolla olemme edistäneet ruokapiirien ja suoramyyntikeskusten alkuunpanoa.

Turhia kustannuksia aiheuttavat säännökset ja byrokratia sekä tukileikkaukset ajavat suomalaista maataloutta kohti tyypillistä eurooppalaista tuotantotapaa, joka alkaa muistuttaa teollisuusmaista agribisnestä. Keskusta haluaa, että perheviljelmäpohjainen tuotantotapa säilyisi Suomessa. Olemme vaatineet myös hallitukselta konkreettisia toimia luomutuotannon edistämiseksi, sillä tällä hetkellä esimerkiksi luomumaitosopimuksia ei tehdä tiloille heikon menekkin vuoksi.

Vasemmistoliitto: Eläimillä ei ole nykymuotoisessa tuotannossa minkäänlaisia edellytyksiä toteuttaa luonnollista käyttäytymistään. Teuraskuljetukset ovat usein pitkiä ja tuottavat eläimille turhaa stressiä ja kärsimystä. Myös luomutuotannon kriteerejä tulisi kiristää ja erityisesti eläinten hyvinvointia koskevia säännöksiä tulisi olla enemmän. Esimerkiksi ulkoilumahdollisuuden tulee koskea kaikkia eläimiä, myös luomutuotannossa.

RKP: Kannattavuuden heikkous on suurin huolenaihe. Parannettu kannattavuus ja maanviljelijöiden taattu jaksaminen työssään ovat tehokkaat tavat parantaa eläinsuojelua kotieläintuotannossa. Mahdollisuus kansallisille tukitoimenpiteille on taattava kompensatioksi lyhyelle viljelykaudelle.

KD: Maataloudessa kehityssuunta on se, että tuotantoyksiköt suurenevat kaiken aikaa ja pienet tilat käyvät kannattomiksi. Haluamme edistää mahdollisuutta ylläpitää pienempi tiloja ja erityisesti sitä, että maataloustuotanto olisi mahdollista koko maassa. Tämä parantaisi myös mahdollisuutta lähiruoan kulutukseen ja vähentäisi kuljetustarvetta.

PS: On hyvä, että esim. kanaloissa hähkejä on suurennettu ja kanalat, joissa kanat saavat olla vapaana, lisääntyvät.

Eläinten tila liikkuu ja eläinten kohtelu ovat haasteellisia asioita tulevaisuudessakin. Suomi on kuitenkin edelläkävijä näissä asioissa.

b) Pitäisikö eläinten hyvinvointia ja ilmastonsuojelua edistää ruokapoliittisella linjauksella, joka edistäisi nykyistä kasvis- ja luomupainotteisempaa ruokailua?

SDP: Ruokapoliitiikan tulee edistää terveellisempiä ruokailutottumuksia ja inhimillisiä tuotantotapoja. Nämä ovat usein sidoksissa myös eläinten hyvinvointiin, luonnon kannalta järkeviin ratkaisuihin ja sitä kautta myös ilmastoon. Kaikkiaan haitallisinta tämän koko kuvan kannalta on se, että mahdollisimman halpa hinta on se, mikä ruoan suhteen painaa osto- ja hankintapäätöksissä eniten. Suomalainen käyttää tuloistaan keskimäärin 12 prosenttia ruokaan. Laadukkaiden vaihtoehtojen tulisi olla mahdollisimman hyvin kuluttajien valittavissa. Tässä on koko suomalaisen maatalouden suuri mahdollisuus: laadukas ja puhdas tuotanto. Kyse on laajasti ottaen myös kansanterveydellisestä näkökulmasta ja ihmisten hyvinvoinnista.

Hallitus julkaisi keväällä periaatepäätökset lähi- ja luomuruuasta:

Valtioneuvoston periaatepäätös lähiruokaohjelmaksi 16.5.13

Valtioneuvoston periaatepäätös luomualan kehittämisohjelmaksi 16.5.13

Vihreät: Kyllä. Kuntien käyttöönottamat kasvisruokapäivät ovat hyvä alku. Kouluissa ja työpaikoilla tulisi aina tarjota laadukasta kasvisruokaa ja eri keinoin opettaa ihmisiä kasvisruoan syöntiin. Lihansyöntiä edistävät valtion tukemat kampanjat tulee lopettaa.

Kokoomus: Kokoomus on vienyt eteenpäin toimenpiteitä luomu- ja lähiruoan osuuden kasvattamiseksi. Kokoomus näkee lähi- ja luomuruoalla olevan monia etuja, yhtenä niistä on juuri eläinten hyvinvointi. Kun käytetään lähellä tuotettua ruokaa, voidaan varmistua eläinten asianmukaisesta kohtelusta ja esimerkiksi kuljetuksista johtuvat ilmastopäästöt voidaan minimoida. Kasvisten käytön lisääminen on myös tärkeää, ja tässä muiden etujen lisäksi painavat myös kansanterveydelliset näkökohdat.

Keskusta: Keskusta kannattaa etenkin kotimaisten, lähellä tuotettujen viljojen ja kasvien sekä luonnostamme saatavien marjojen, sienien yms. käytön lisäämistä. Hyvistä ja turvallisista raaka-aineista valmistettu maistuva kasvisruoka on parempi keino edistää ilmastoystävällisen ruuan kulutusta kuin esimerkiksi ns. pakollinen kasvisruokapäivä kouluissa.

Esimerkiksi kunnat voisivat elintarvikehankinnoissaan panostaa enemmän kotimaiseen, lähellä tuotettuun ruokaan. Julkisissa keittiöissä tulisi suosia sesongin mukaisia ruokia ja korvata esimerkiksi riisiä perunalla ja ohralla. Perunan tuottamisen energiantarve on alle neljännes riisin ja kolmannes pastan energiatarpeesta.

Tulevaisuudessa maapallo tarvitsee lisää ruokaa. Neliömetrin alalta peltoa saadaan tuotettua 25 annosta perunaa, 6 annosta pastaa ja vain vajaa 4 annosta riisiä. Vesijalanjälkikin on pieni: Peruna- annos on tarvinut vain 69 litraa vettä, pasta-annos 130 litraa ja riisi 183 litraa. Valtio on leikannut perunantutkimuksen ja tuotannon rahoja. Perunan viljelyala Suomessa on noin 23 000 hehtaaria ja siementä tuotetaan 1200 hehtaarilla. Toivottavasti ala menestyy, että saamme jatkossakin syödä kotimaista pottua!

Julkisten ruokahankintojen minimi laatuvaatimusehto tulee olla Suomen lainsäädännön taso. Tällä hetkellä julkisiin keittiöihin voidaan ostaa elintarvikkeita, joiden tuotantotapa olisi rikollista Suomessa. Esimerkkinä tästä porsaiden hännän typistys. Ei auta, vaikka suomalaiset elintarvikkeet olisivat kuinka hyvin tuotettuja, mikäli julkisissa keittiöissä ratkaisee vain raha. Portaat luomuun (sertifioitu toimintatapa) on oiva tapa suosia luomua.

Vasemmistoliitto: Kyllä. Vasemmistoliitto vaatii tätä myös kaikissa ohjelmissaan ja asiakirjoissaan. On kuitenkin muistettava, ettei ihmisten kulutusvalintoihin voi vaikuttaa kokonaisvaltaisesti vaikuttamatta koko yhteiskuntapolitiikkaan. Poliittisilla päätöksillä on mahdollistettava myös vähävaraisten ruokakuntien kasvisruokailu.

RKP: Tärkeät toimenpiteet ovat tiukemmat vaatimukset tuotteiden jäljitettävyyteen ja alkuperän todistavan merkinnän absoluuttinen vaatimus jotta kuluttajat voivat tehdä omat valinnat. Toinen tärkeä toimenpide luomutuotannon vahvistukseksi olisi tuottajien tiivistynyt yhteistyö tuottaja- ja toimialajärjestöjen kautta EU:n suositusten mukaan. Olisi tärkeää vahvistaa julkisia hankintoja koskevaa osaamista julkisella sektorilla.

KD: Kannatamme lämpimästi kasvis- ja luomupainotteisemman ruokavalion edistämistä. Olemme esimerkiksi pitäneet esillä mahdollisuutta lisätä luomu- ja lähiruokaa julkisissa hankinnoissa. Kasvisruokailua voidaan edistää mutta on tärkeää kuitenkin varmistaa ihmisten valinnanvapaus ruokatottumusten suhteen. Kasvisruokaa suosio on kuitenkin koko ajan kasvamaan päin ja pidämme tätä hyvänä asiana.

PS: Ihminen on sekaruokainen. Lihaa ja kasviksia. GMO-vapaa ruokatuotanto ja viljely Suomessa ovat tavoitteitamme tulevaisuudessakin.

7. Mikä on puolueenne kanta turkistarhaukseen, turkistarhauksen tulevaisuuteen Suomessa sekä tarhauksen tukemiseen yhteiskunnan varoin, esimerkiksi investointitukien ja lomitusjärjestelmän kautta? Entä millä tavoin puolueenne mielestä turkistarhaukseen liittyviä eettisiä ja hyvinvointiin liittyviä epäkohtia tulee ratkaista?

SDP: Kaiken kotieläintuotannon tulee olla eettisesti kestävää ja ottaa huomioon eläimen sisäsyntyiset tarpeet. Eläinten hyvinvointi ja eettisesti kestävä kohtelu täytyy varmistaa tutkimukseen perustuvilla eläinsuojelunormeilla ja niiden asianmukaisella ja riittävästi resursoidulla valvonnalla.

SDP ei puolla turkistarhauksen kieltämistä, mutta haluaa turkistuottajilta yhteiskunnallista, sosiaalista ja eettistä vastuuta. Toimimme sen puolesta, että turkiseläinten maastavienti säädetään luvanvaraiseksi ja turkiseläinten vienti kielletään maihin, joissa olosuhteet ovat todistettavasti huonot ja eläinsuojelulainsäädäntö kehittymätöntä. Turkistarhauksessa tulee ottaa käyttöön riittävän tilavat, virikkeelliset häkit.

Vihreät: Vihreät kannattavat yksimielisesti turkistarhauksen kieltämistä Suomessa siirtymäajan jälkeen. Ennen koko maailman kattavaa kieltoa ulkomailla tuotetut turkiset on asetettava tuontikieltoon. Samalla tarhaajien siirtymistä muihin elinkeinoihin on tuettava.

Vihreät kannattivat eduskunnassa käsiteltyä kansalaisaloitetta turkistarhauksen kieltämiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriössä on toiminnassa kaksi työryhmää, jotka pohtivat turkistarhauksen kysymyksiä. Vihreiden mielestä työryhmien työtä tulee nopeuttaa ja työryhmien tulee esittää parannuksia eläinten hyvinvointiin ja tarhojen valvontaan. Myös tarhaajien vapaaehtoista siirtymistä muihin ammatteihin tulee tukea.

Kokoomus: Kokoomuslaisten keskuudessa on sekä turkistarhauksen puolustajia että sen lakkauttamisen kannattajia. Epäkohtien ratkaisussa ja ennaltaehkäisyssä olennaista on valvonta, niin viranomais- kuin alan omavalvontakin. Turkiseläinten terveydenhuoltojärjestelmä on myös tärkeä työkalu, samoin kuin turkiseläinten suojelua koskeva asetus, jota parhaillaan uudistetaan maa- ja metsätalousministeriössä.

Keskusta: Turkistarhaus on laillinen elinkeino, jonka suurin osa suomalaisista hyväksyy. Keskusta tukee turkistarhauksen kehittämistä Suomessa myös investointitukien ja lomituksen kautta. Samalla korostamme, että eläinten hyvinvoinnista on aina huolehdittava tinkimättömästi. Jos epäkohtia esiintyy, niihin on puututtava viipymättä ja korjattava ne.

Keskusta on valmis keskustelemaan avoimesti turkistarhauksesta ja myös siihen liittyvistä ongelmista, silloin kuin niitä havaitaan. Arvostamme sitä, että turkistarhauksen vastustajat ovat viime aikoina toimineet kansalaisaloitteen ja muiden avointen ja demokraattisten keinojen kautta. Vaikka emme puolueena kannattaneet kansalaisaloitteen tavoitteita, siitä virinnyt vilkas keskustelu ja aloitteen asiallinen käsittely eduskunnassa kertoi suomalaisen yhteiskunnan kyvystä ottaa kiihottomasti esille myös niitä asioita, joista kansalaisina olemme jyrkästikin eri mieltä.

Eläinsuojelulain ja turkiseläinten hyvinvoinnille asetettavia vähimmäisvaatimuksia koskevan valtioneuvoston asetuksen uudistaminen, turkistarhojen valvonnan tehostaminen ja oikea kohdentaminen sekä eläinten hyvinvointitutkimuksen tukeminen ovat omalta osaltaan toimenpiteitä turkiseläinten hyvinvoinnin kehittämisessä ja kohentamisessa.

Vasemmistoliitto: Vasemmistoliitto vastustaa turkistarhausta ja tähtää yhteiskuntaan, jossa turkistarhaus on kielletty.

Turkistarhaajille on luotava luopumisjärjestelmä, jolloin turkistarhauksesta voidaan luopua siirtymäajan jälkeen. Tarhojen sukupolvenvaihdoista on luovuttava tukemalla siirtymistä toiseen elinkeinoon.

RKP: RKP tukee turkistuotannon kehittämistä vastuuta tuntevana laillisena elinkeinona. Valtakunnallinen eläinten terveydenhuolto-ohjelma olisi laajennettavaa koskemaan myös turkistarhausta. Turkistarhaajien työkyvyn turvaamiseksi lomituspalvelujen saatavuus on avainasemassa. RKP kannattaa myös ympäristöinvestointien ja eläinten hyvinvoinnin edistävien investointien tukea.

KD: Turkistarhaus on puolueemme mielestä yksi tärkeä ja työllistävä elinkeino, jolla on paikallisesti erittäin suuri merkitys. Pidämme kuitenkin tärkeänä sitä, että eläinten hyvinvoinnista huolehditaan. Lomitusjärjestelmät ovat tärkeitä myös eläinten hyvinvoinnin kannalta. Eläimet tarvitsevat ympärivuorokautista hoitoa mikä ei aina ole mahdollista ilman toimivaa lomitusjärjestelmää. Hyvinvoivat tarhaajat pystyvät myös paremmin huolehtimaan eläinten hyvinvoinnista.

PS: Turkisyrityttäjäyttä kannatimme, mutta turkisyrityttäjien on panostettava entistä enemmän eläinten hyvinvointiin, ei pelkästään kiiltävään turkkiin.

8. Panostaako valtio puolueenne mielestä riittävästi koe-eläinten määrän vähentämiseen ja eläinkokeiden vaihtoehtojen kehittämiseen?

SDP: Siitä, mikä on riittävä panostus, ei tällä hetkellä ole olemassa varsinaista puolueen linjausta. Hallitusohjelman mukaisesti kuitenkin edistetään eläinkokeille vaihtoehtojen menetelmien kehittämistä, ja pidämme tätä hyvänä suuntana.

Vihreät: Ei. Suomen on ryhdyttävä aktiivisiin toimenpiteisiin koe-eläinten määrän ripeäksi vähentämiseksi ja korvaavien menetelmien käytön lisäämiseksi. Tätä edellyttää myös eurooppalainen ja kansallinen koe-eläinlainsäädäntö. On laadittava kansallinen ohjelma koe-eläinten käytölle vaihtoehtojen menetelmien edistämiseksi. Ohjelman tärkein osa on alan tutkimustoimintaa kehittävä valtakunnallinen vaihtoehtomenetelmäkeskus, joka koordinoi eläinkokeettomien menetelmien tutkimusta, opetusta, käyttöönottamista ja niistä tiedottamista.

Julkisen rahoituksen painopiste on muutettava nykyisestä koe-eläintoimintaa voimakkaasti tukevasta käytännöstä kohti vaihtoehtojen kehittämistä ja käyttöönottoa. Myös yrityksille jaettavissa tuissa on huomioitava eläinkokeettomuuden edistäminen. Suomen on toimittava EU-politiikassaan sekä OECD:ssä vaihtoehtomenetelmien validoinnin ja hyväksynnän nopeuttamiseksi. Suomen on myös kiellettävä kädellisten käyttö eläinkokeissa ja työskenneltävä aktiivisesti vastaavan kiellon hyväksymiseksi EU-alueella.

Osana opiskeluja suoritettaviin eläinkokeisiin osallistuminen ei saa olla pakollista muille kuin niille, jotka tarvitsevat kelpoisuuden suorittaa eläinkokeita. Opiskelijoille tulee tarjota mahdollisuus suorittaa eläinten anatomian ja fysiologian opinnot niin, että siihen ei sisälly opetusta varten tapettujen eläinten avaamista. Oppilaitokset on veloitettava ottamaan eläinkokeettomat menetelmät käyttöön kaikissa niissä opetustilanteissa, joissa se on mahdollista.

Selkeiden pakkausmerkintöjen avulla on helpotettava kuluttajan mahdollisuuksia valita tuotteita, joita ei ole testattu eläinkokein, ja jotka eivät sisällä eläinperäisiä ainesosia. Myös julkisissa hankinnoissa on pyrittävä hankkimaan ilman eläinkokeita valmistettuja tuotteita.

Kokoomus: Eläinkokeet tulee korvata muilla vaihtoehtoilla aina kun se on mahdollista. Koe-eläinlainsäätö on juuri uudistettu, ja koe-eläinten suojelu perustuukin periaatteeseen, että eläinten käyttöä on pyrittävä korvaamaan muilla menetelmillä aina kun se on mahdollista. Tiukka ja avoimesti seurattavissa oleva raportointijärjestelmä on kannatettava.

Keskusta: Uuden direktiivin myötä vaihtoehtoisten menetelmien hyväksymismenettelyä pyritään yleisesti tehostamaan ja jäsenvaltioiden edellytetään edistävän niiden käyttöön ottamista. Meidän tulee säilyttää sellaiset voimassa olevat kansalliset säännökset, joiden tarkoituksena on turvata direktiivin säännöksiä korkeampi eläinsuojelun taso.

Vaihtoehtoiset menetelmät ovat keskustan mielestä tulevaisuutta ja niiden rahoitukseen tulee satsata. Uudet kuvantamis- ym. tekniikat ovat levinneet laajaan käyttöön vähentäen tarvittavien eläinten määrää yksittäisissä tutkimuksissa. Eläimille asetettavissa seurantalaitteissa on ilmennyt puutteita, joten näiden käyttö on jatkossa arvioitava.

Vasemmistoliitto: Ei. Eläinkokeet korvaavien vaihtoehtoisten tutkimusmenetelmien kehittämistä, tukemista ja käytön edistämistä tulisi tehdä aktiivisemmin. Eläinkokeista tulee pyrkiä eroon.

RKP: Äskettäin on säädetty uutta lakia joka tulee vähentämään eläinkokeilujen määrää ja vahvistaa vaihtoehtoisten menetelmien käyttöä.

KD: Kyllä.

PS: Eläinkokeiden minimoimiseksi on kannatettavaa yrittää löytää myös vaihtoehtoisia keinoja tutkia asioita.